

T.C
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ
TIBBİ BİYOKİMYA LABORATUVARI
RUTİN NUMUNE KABUL VE RED KRİTERLERİ REHBERİ

1. AMAÇ VE KAPSAM:

Laboratuarda çalışılan testlerden doğru sonuç elde edilmesini sağlamak için gereken tüm şartlar hakkında laboratuvar çalışanlarını ve numune alımında görevli tüm hastane çalışanlarının bu konuda bilgilendirilmesini sağlamak. Böylece çalışma sürecinde zaman, kit ve çalışan emeğinin kaybının önlenmesi ile daha verimli bir çalışma süreci sağlamak. Tüm klinik ve poliklinikler (Kan Alma Birimi), Acil, Yoğun Bakım üniteleri, Reanimasyon Ünitesi, Diyaliz ünitesi, Ameliyathane, Biyokimya Laboratuvarını kapsamaktadır.

2. GÖREV VE SORUMLULUK:

Biyokimya Uzmanları, Laboratuvar Teknisyenleri, Tıbbi sekreterler.

3. TALİMATIN DETAYI:

3.1. BİYOKİMYA LABORATUVARLARININ NUMUNE KABUL VE RED KRİTERLERİ

Gelen Numunenin Uygun Koşullarla Laboratuvara Ulaşıp Ulaşmadığı

Örnekler, istenen tetkiklerin neler olduğuna bağlı olarak belirli koşullarda taşınmış olmalıdır. Laboratuvarımızda yapılan test menüsüne göre özellikle bilirubin tayinleri için doğrudan ışığa maruz kalarak taşınmış örneklerde doğru ölçüm yapılamayacağından numunenin ışığa maruziyeti engelleyen kahve renkli tüplerde taşınıp taşınmamış olduğuna bakılır.

Kimliklendirme (Doğru Barkot)

Her numunenin laboratuvara ulaştığında üzerindeki etikette taşınması gereken bazı bilgilerle tanımlanmış olması şarttır. Bu bilgiler asgari olarak; isim, soy isim, yaş, cinsiyet, numunenin alındığı tarih, numunenin gönderildiği servis, çalışılacak testlerin neler olduğu ve hangi laboratuvara gönderildiği şeklindedir. Bu bilgiler kontrol edilerek numuneler laboratuarda teslim alınır.

Uygun Örnek Kabı

Her numune, kendisi için en uygun ve tanımlanmış kap (kan tübü, idrar kabı, gaita kabı vs.) içinde laboratuvara gönderilmelidir. Farklı örnek kabı ile gönderilmiş numuneler teslim alınmaz.

Yetersiz Örnek Hacmi

Rutin Düz Kan Tüplerinde Yeterli minimum örnek miktarı 3-5 cc olmalıdır. Bu miktarın altındaki örnekler reddedilmelidir. (Biyokimya Rutin ve Hormon, Kardiyak vs Örnekleri İçin)

İdrar Numunesi İçin Miktar minimum 5-10 cc olmalıdır. Bu miktarın altındaki örnekler reddedilmelidir.

Katkılı Tüplerde Yetersiz Örnek Hacmi

EDTA, sitrat gibi içerikli numunenin pıhtılaşmasının önlenmesi gereken tüm testlerde,(Örnek; hemogram, pıhtılaşma testleri vs.) tüpe alınan kanın mutlak surette uygun ve tanımlanmış miktarda olması gereklidir. Bu vakumlu tüplerde işaretlendiği kadardır. İşaret yerine kadar doldurulmamış numuneler laboratuara kabul edilmezler.

Hemoliz

Birçok testin kanda eritrositlerin parçalanması sonucu oluşan hemolizden olumsuz etkilendiği bilinmektedir. Bu nedenle hemolize uğramış kan örneklerinin laboratuara kabul edilmemesi gerekir. Bu durum laboratuara gelene kadar belirgin hale gelmemişse, teslim alındısı yapılp santrifüj edildikten sonra tekrar kontrol edilerek uygun olmayan hemolizli numuneler otamasyon üzerinden hemolizli olduğu belirtilerek reddedilir ve yeni numune istenir.

Hatalı veri sağlama ihtimali bulunan (örnek tipi belirtilmemiş olan) numuneler kabul edilmez.

Laboratuvara transfer sırasında geçikmiş olan numuneler.

Uygun şartlarda saklanılmayan uzun süre bekletilmiş numuneler.

Kabul Kaydı

Laboratuara ulaştırılan numunelerin kabulü otomasyondan gerçekleşmektedir.

3.2.NUMUNE KABUL VE RED KRİTERLERİNDE DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KURALLAR

- 1) Kliniklerden ve kan alma laboratuvarından gelen numunelerin üzerinde mutlaka hasta barkodu veya hastanın numune barkodu olmalıdır.
 - 2) Hangi numunenin çalışılması isteniyorsa o numunenin bilgisayar girişi yapılmalıdır. Laboratuara gelen numunenin bilgisayar girişi laboratuvar sekreteri tarafından kontrol edilerek girişi olan numuneler kabul edilir.
 - 3) Eğer gaita, idrar gibi numuneler istenmiş ise hastaya tarif edilerek usulüne uygun vermesi sağlanır. Hasta numuneyi getirince kabul edilir.
 - 4) Doğru hasta- doğru giriş – uygun numune- uygun zamanda – yeterli miktarda geldiğinde kabul edilir.
- Barkot tüp üzerine uygun şekilde yapıştırılmamışsa barkot çıkartılarak düzgün yapıştırıldıktan sonra kabul edilir. Ancak barkot kaldırıldıktan sonra altında isim olup olmadığı kontrol edilir eğer barkodun altında aynı hastaya ait isim varsa yeni barkot basarak kabulü yapılır.
- 5) Numunelerin bulunduğu taşıma kap ve tüplerinde kırık çatlak, yabancı madde yok ise kabul edilir.

BİYOKİMYA LABORATUVARINDA ÖRNEK REDDETME KRİTERLERİ

1	Hasta adı ve soyadının bulunmadığı örnek kapları
2	Eşleşmeyen istek formu ve örnek kapları
3	Ön tanı ve hekim adı yazılmayan istek formları
4	Barkodsuz istek formu ve örnek kapları
5	Yanlış yapıştırılmış barkod etiketli örnek kapları
6	Test için uygun olmayan örnek kapları
7	Son kullanma tarihi geçmiş örnek kapları
8	Yetersiz örnek içeren kaplar
9	Aşırı Hemolizli, Lipemik ve ikterik örnekler
10	Pıhtı içeren antikoagülanlı örnek kapları
11	Uygun transfer koşullarında gelmeyen örnekler